

LE VOCABULAIRE THEATRAL TURC EMPRUNTE DU FRANÇAIS

Yrd. Doç. Dr. H. Nâîân GENÇ
Ondokuz Mayıs Üniversitesi
Fransız Dili ve Eğitimi

Abstract

Through history, as a result of military and social relations, the influence and transformation between French and Turkish languages was inevitable. All these transformations have primarily been on both languages, and then it has expanded to the cultural and social lives of the two societies. Both the popularity of French in Turkey and its being used excessively have made it possible for a lot of French words enter into the Turkish language. These words have been used in Turkish either directly or derivatively. In this study we tried to classify the words of theatre which entered into Turkish by investigating them semantically and morphologically. This list, which cannot be limited in number, can always be expanded when we evaluate it from translation point of view. We cannot conceal the fact that the words which have been borrowed from the French language have had a threatening influence on the vocabulary enrichment of the Turkish language. On the other hand, we found out that the borrowed words from the French language have their equivalents in the Turkish language, especially several words of theatre. As a consequence, we have proposed the usage of the Turkish words rather than borrowing from other languages in order to keep the richness of Turkish and not to make it full of borrowed words.

Key Words: Words of theatre, borrowed words, equivalents.

1. Introduction

La langue est le moyen direct de la communication. Elle s'appuie sur la nécessité de s'entendre avec autrui. Soit à l'oral, soit à l'écrit, les mots employés conservent une valeur sémantique assez stable et une graphie invariable. Nous constatons toutefois qu'au cours des siècles, certains mots tombent en désuétude avant de devenir des archaïsmes et de disparaître

complètement. Ce phénomène dépend de plusieurs facteurs. Le plus fréquent est la transformation de l'univers au sein duquel nous vivons. Il est évident que les objets parmi lesquels évolue une génération ne correspondent souvent pas à ceux de la génération suivante. Certains disparaissent de l'usage, tandis que d'autres sortent du néant et émergent soudain dans ce monde. Avec la disparition des premiers, leurs noms se perdent de l'usage et, peu à peu, ne figurent plus dans le lexique; quand à seconds, leur nouveauté entraîne forcément la création des néologismes pour les désigner. C'est ainsi que, -pour prendre qu'un exemple,- le turc désignait le papier buvard 'koruma kağıdı', très courant en Turquie dans les années 30 et 40, est tombé aujourd'hui dans l'oubli à tel point que même les personnes qui l'ont utilisé dans leur enfance ne s'en souviennent plus. D'autre part, l'arrivée en Turquie du stylo à bille a engendré le néologisme 'tükenmez kalem'. Bref, les objets qui meublent notre monde apparaissent et disparaissent en entraînant dans leur va et viens les noms par lesquels on les désigne. De même, le train de vie qu'on mène change de génération en génération. Quelle femme aujourd'hui fait la lessive à la manière de sa grand-mère? Les opérations ont changé et ont créé, au niveau des verbes, le même phénomène que nous avons indiqué pour les noms.

Qu'on nous permette une hypothèse. Supposons qu'un fruit exotique, venu de Chine, tombe sous nos yeux pour la première fois. Comment réagit-on? Les deux premières questions qui tombent sont : Qu'est-ce que c'est? Comment ça s'appelle? C'est sans doute le nom chinois qui est appliqué à ce fruit. Oui, les objets étrangers voyagent avec leurs noms d'origine.

Pour en venir au théâtre, on sait que, dans la culture traditionnelle turque, les spectacles se limitent au 'orta oyunu' et jeu de 'Karagöz et Hacivat'. Ces deux sortes de spectacle avaient leur propre vocabulaire turc. Mais lorsque, avec Les Tanzimat, un engouement pour tout ce qui regardait la France a envahi la société turque, le théâtre moderne a fait son apparition à İstanbul. Il portait les marques évidentes du théâtre français, dont il mettait le vocabulaire à la mode, tout comme le fruit exotique chinois. Le théâtre moderne turc plonge ses racines dans le théâtre français. D'autres, avant nous, l'ont démontré. Nous voulons, quand à nous, insister sur le vocabulaire théâtral français qu'il a mis alors à la mode dans l'usage en Turquie. Ce vocabulaire s'est si fortement imposé qu'il a

même évincé quelques mots d'origine proprement turque. Ainsi le mot 'tiyatro', dont l'étymologie française est évidence, a éclipsé le terme ottoman 'temaşagah' (=théâtre).

Aujourd'hui, il est temps de prendre conscience de cette situation et d'y remédier, dans la mesure de nos moyens. Nous osons affirmer qu'on doit cesser de parler français en turc.

2. La Liste des Mots Théâtraux Empruntés

Le mot, partie minimale de la phrase, est la source ou bien la base de l'expression orale ou écrite. Figurant selon différentes formes, il peut se présenter soit isolément, soit contextuellement. Les mots s'acceptent et s'emploient par un ancêtre commun. L'étymologie, la néologisme, les emprunts sont liés directement à l'étude des mots comme, l'origine, la famille des mots, les doublets, les emplois, les adaptations, les voisinages, les dialectes, la formation, la réduction et la dérivation des mots.

Les langues sont toujours en relation entre elles. Le français et le turc pendant des années se sont influencés réciproquement. Au cours de son histoire, le turc a pris des éléments du français, c'est-à-dire a emprunté des mots. Nous trouvons en turc une grande quantité de mots théâtraux empruntés du Français. Il y a plusieurs sortes d'emprunts du français en turc comme, savants, populaires, l'adaptation.

Dans cette partie, nous avons essayé de fournir une liste de mots empruntés au français (Genç 2005). Nous avons placé à la première case les mots turcs suivis de sa forme originale. Et enfin à la troisième colonne nous avons proposé un mot turc pour remplacer le mot étranger. Cette liste qui tient une petite place au sein du vocabulaire théâtral emprunté au français contient seulement les mots les plus fréquemment employés en turc et qui ont des équivalents turcs. Dans cette liste les mots comme; décor (dekor), comédie rosse (kaba oyun), coulisse (kulis), rôle (rol), danse (dans), guichet (gişe), chariot (şaryo) et encore scénario (senaryo) qui n'ont pas ou qui n'auront pas d'équivalents proposés en turc ont été négligés. Il convient d'affirmer encore une fois que cette petite liste est composée des termes les plus utilisées en turc et qui

ont des formes de remplacement en turc. A la troisième colonne, les chiffres après les mots désignent la source d'où chaque mot a été puisé. La liste des sources numérotées est donnée dans les notes.

Le mot emprunté du français en turc	La forme originale du mot en français	L'équivalent proposé en turc pour le mot emprunté
-------------------------------------	---------------------------------------	---

A

Absürt, absürd	Absurde	Saçma, anlamsız (6) (19); boş (5)
Absürt komedi	La comédie absurde	Saçma komedi (19)
Adaptasyon	Adaptation	Uyarlama (2) (22)
Adaptör	Adapteur	Uyarlayıcı, uyarlaç (19)
Afiş	Affiche	Duvar duyurusu (4); duvar ilanı (24)
Aksantüasyon	Accentuation	Vurgu (4)
Aksesuar	Accessoire	Donatımlık (2) (23); donatım (22)
Aksesuarist, aksesuarcı	Accessoiriste	Donatıcı (4); donatımcı (23)
Aksiyon	Action	Eylem (2) (22)
Akustik	Acoustique	Yankıdüzen (2); yankılanım (19); işitmelik, ses dağılımı (22)
Akt	Acte	Bölüm (4); perde (2) (23)
Aktör	Acteur	Erkek oyuncu (2) (4) (22) (23) (24)
Aktris	Actrice	Kadın oyuncu (2) (4) (22) (23) (24)
Amatör	Amateur	Özenci (4) (21) (22); hevesli, meraklı (3)
Amatör aktör	Acteur amateur	Özenci oyuncu (4)
Ambiyans	Ambiance	Hava (19); atmosfer (4)
Amblem	Emblème	Belirtke (13) (19) (23)
Amfiteatr, anfiteatro	Amphithéâtre	Basamaklı tiyatro (4); açık hava tiyatrosu (5)
Analiz	Analyse	Çözümleme (4)
Animasyon	Animation	Canlandırma (11) (19)
Animatör	Animateur	Canlandırıcı (11) (19)
Ansambl	Ensemble	Topluluk (19)
Antagonist	Antagoniste	Karşıt kişi (4)
Antik	Antique	Eskil (23)
Antikite, antikçağ	Antiquité	İlk Çağ (19) (23)
Anti tiyatro	Anti-théâtre	Tiyatro dışı (tiyatroluk olmayan) (4)
Antre	Entrée	Giriş (19)
Antrakt	Entracte	Kısa ara (4); ara (23)

Apar	Appart	Apar, oyuncunun doğrudan izleyiciye dönerek konuşması (4)
Aplik	Applique	Duvar ışıtacı (4)
Arena	Arène	Alan (4)
Armoni	Harmonie	Uyum (4) (22)
Artikülasyon	Articulation	Boğumlanma (19) (22)
Artist	Artiste	Sanatçı (4); sanatkâr (23)
Atraksiyon	Attraction	Eğlendirici (18) (23)
Atölye	Atelier	İşlik (4) (24)
Avangard, avangart	Avant-garde	Öncü (19) (23)

B

Balkon	Balcon	Asma kat (4) (23)
Bariyer	Barrière	Engel (19)
Branş	Branche	Dal, şube, kol (19); alan (20)
Broşür	Brochure	Kitapçık (23)
Burlesk, bürlesk	Burlesque	Yazımsal bir güldürü biçimi (1); kaba şakaya dayanan yergili oyun (2); maskaraca ve komik olan oyun (23)
Burjuva oyunu	Drame bourgeois	Ciddi oyun (1)

D

Deklamasyon	Déclamation	Tumturaklı konuşma (22)
Dekorasyon	Décoration	Süsleme (23) (24)
Dekoratif	Décoratif	Bezemsel (23)
Dekoratör, dekorcu	Décorateur	Dekor tasarımcısı (4); bezemci (23)
Demonstrasyon	Démonstration	Gösteri (13) (19) (23)
Deplâsman	Déplacement	Yabancı alan (19)
Detay	Détail	Ayrıntı (3)
Determinist	Déterministe	Gerekirci (19); belirlenimci (8)
Determinizm	Déterminisme	Gerekircilik (19); belirlenimcilik (5)
Detone (olmak)	Détoner	Perdesizleşmek ya da perdesi bozulmak (14)
Dialekt	Dialecte	Ağız (4)
Diksiyon	Diction	Güzel (ve doğru) konuşma (4); söylem (22)
Distribüsyon	Distribution	Rol dağılımı (4)
Distribütör	Distributeur	Dağıtıcı (19)
Diyalog	Dialogue	Konuşma, konuşma örgüsü, söyleşme (1); karşılıklı söyleşi (24)
Dram	Drame	Duygulu ya da ciddi oyun (2); tiyatro yapıtı (20)
Drama	Drame	Tiyatro yazını, oyun yazma sanatı, oyun (23)

Dramatik	Dramatique	Heyecan verici (20); acıklı olan (4); sahne oyununa özgü (5)
Dramatizasyon	Dramatisation	Oyunlaştırma (2)
Dramaturg	Dramaturge	Oyun sanat uzmanı (4) ; drama yazarı (2); tiyatrunun bilim ve sanat danışmanı (23)
Done	Donnée	Veri (19)
Dublör	Doubleur	Oyuncu yedeği (5) (22) (23)

E

Efekt	Effect	Sesin yapay olarak gerçekleştirilmesi (23)
Ekipman	Equipement	Takım, donanım (10)
Eksper	Expert	Uzman, bilirkişi (23)
Ekspozisyon	Exposition	Sergileme, sergi (19)
Emprunt	Emprunt	Ödünç, alıntı (3)
Endeks	Index	Dizin (19)
Enstalasyon	Installation	Yerleştirme (19)
Enterpret	Interprète	Yorumlayan oyuncu (4)
Entonasyon	Intonation	Sesleme (4) (22)
Entrika	Intrigue	Dolantı (4) (21) (22)
Entrüman	Instrument	Çalgı aleti, malî belge (19); alet (13)
Episot	Episode	Oluntu, dilim (19)
Eskiz	Esquisse	Taslak (4)
Estetik	Esthétique	Güzelduyu (23)
Etap	Etape	Adım, basamak, (sporda konak) (19)

F

Fars	Farce	Güldürmeyi amaç edinen oyun (5) (23); kaba güldürü (24)
Fenomen	Phénomène	Olay (19); şaşılacak şey, görüngü (9); olgu (3)
Fenomenizm	Phénoménisme	Görünçlülük (19)
Figürasyon	Figuration	Biçimleme (19)
Fiksiyon	Fiction	Yapıntı, kurmaca (23)
Fiktif	Fictif	Kurmaca, imgesel (20); düşsel (23)
Final	Finale	Sonuç, sonuç karşılması (19)
Finalist	Finaliste	Sonuç oyuncusu (19)
Fon	Fond	Görüntü (23)
Formasyon	Formation	Biçimlenme (7) (19)
Formel-enformel	Formel-informel	Biçimsel, şekli, biçimsel veya şekli olmayan (19)
Fragman	Fragment	Parça, tanıma filmi (19)
Friz	Frise	Kısa perde (20) (23)

Fuaye	Foyer	Bekleme salonu(4); dinlenme yeri (5); dinlenmelik (19); gezinek (23)
Fütürist	Futuriste	Gelecekçi (19)
Fütürist tiyatro	Théâtre futuriste	Gelecekçi tiyatro (2)

G

Gag	Gag	Gülüt (23)
Gala	Gala	İlk gösteriliş, ilk oynanış (23)
Galeri	Galerie	Sergi salonu (5); asma kat (4)
Gardrop, gardırop	Garde-robe	Giysilik (4) (23)
Grotesk	Grotesque	Kaba güldürü (5); gülünç ve abartılı biçim (4)

H

Halüsinasyon	Hallucination	Sanrı, varsayım, var sanma (19)
Hoparlör	Haut-parleur	Sesyayar (4); sesbüyültür (23); ses yükselticisi (24)

İ

İdol	Idole	Put (19)
İllüstrasyon	Illustration	Bezeme, resimle süsleme, bezikli (19)
İllüzyon	Illusion	Yanılsama (19) (21); yanılsamacı (5)
İmajinasyon	Imagination	İmgelem (4)
İroni	Ironie	Tersinleme (4); alay etme (23)
İrredantizm	Irrédentisme	Kurtarımcılık (5)
İrrite etmek	Irriter	Kızdırmak, öfkelenlendirmek, sinirlendirmek (19)
İtalik	Italique	Eğik ya da yatık yazı (19)
İzolasyon	Isolation	Yalıtma, yalıtım (19)

J

Janr	Genre	Tür (19); çığır (23)
Jenerasyon	Génération	Kuşak, nesil (19)
Jenerik	Générique	Tanıtımlık, tanıtma yazısı (19)
Jest	Geste	Davranı (4); davranış (24)
Jön prömiye	Jeune premier	Genç erkek baş oyuncu (1)

K

Kabare	Cabaret	Kabare tiyatrosu (4)
Kafe teatr	Café-théâtre	Kahvehane tiyatrosu (1) (5)
Kalifikasyon	Qualification	Niteliklilik, vasıflılık (19)
Kalifiye	Qualifié	Nitelikli, vasıflı (19)
Kalite	Qualité	Nitelik (5)
Kamouflâj	Camouflage	Gizleme (19)
Kapasite	Capacité	Sığa (4)

Kodifikasyon	Codification	Düzenleme (19)
Koket	Coquette	Klasik fransız tiyatrosunda bir kadın rolü tipi; hoppa (1)
Kolaj	Collage	Yamama (1)
Kolorist	Coloriste	Renk uzmanı (20)
Komedyen	Comédien	Oyuncu (4)
Komik	Comique	güldürmen (23); güldürtisel (24)
Komedi	Comédie	Güldürtü (4) (24)
Komedyen	Comédien	Güldürtü sanatçısı (24)
Komik	Comique	Güldürtücü (4)
Kompetitif	Compétitif	Yarışmacı, rekabetçi (15) (19)
Komple	Complet	Tam, hep (3)
Kompleks	Complexe	Karmaşık (19)
Komplikasyon	Complication	Karışıklık (19)
Komplike	Complicqué	Karışık (14) (19)
Kondisyon	Condition	Erk (17) (19)
Kondüvit	Conduite	Sahne yürütmeni (20)
Konsantrasyon	Concentration	Yoğunlaşma (19); dikkat toplama (23)
Konsept	Concept	Kavram (19)
Konstrüksiyon	Construction	Yapı (19)
Konstruktif tiyatro	Théâtre Constructif	Yapı tiyatrosu (22)
Kontrast	Contraste	Karşıtlık, zıtlık (19); karşıt, aykırı, zıt (5)
Kontrplak	Contre-plaque	Sıkıştırılmış levha (4)
Koprodüksiyon	Coproduction	Ortak yapım (19)
Korelasyon	Corrélation	İlgileşim (19)
Koret	Chorette	Koro dansçısı (22)
Kostüm	Costume	Sahne giysisi (2); giysi (22)
Kreasyon	Création	Yaratım (19)
Kriter	Critère	Ölçüt, kıstas (19) (7)
Kroşe	Crochet	Askı, kancalı ray (4)
Kupür	Coupure	Kesik (19)
Kümülatif	Cumulatif	Katlanmış, birikmiş, kümeli (6) (19)

L

Lâbirent	Labyrinthe	Dolambaç, karmaşık (13) (19)
Lânse etmek	Lancer	Öne sürmek (7) (19)
Liste	Liste	Dizelge (5) (24)
Literatür	Littérature	Yayınca (5)
Lokal	Local	Yerel, mahallî (19)

M

Makyaj	Maquillage	Yüz boyama (1) (4)
Marj	Marge	Pay (19)
Marjinal	Marginal	Uç, uçta, sıradışı (19)
Maske	Masque	Yapay yüz (4) (23); yüz kalıbı (24)
Matine	Matinée	Gündüz gösterisi, gündüzlük (16) (19)
Meditasyon	Méditation	Derin düşünme (19)
Megafon		Sesborusu (23)
Melodram	Mélodrame	Acıklı oyun (4)
Metafor	Métaphore	Mecaz (19)
Metamorföz	Métamorphose	Başkalaşma, değişme (19)
Metot	Méthode	Yöntem (4)
Metraj	Métrage	Uzunluk (19)
Mim		Devinimlere dayalı sözsüz oyun (23)
Mimik	Mimique	Sözel olmayan oyunculuk aracı (2)
Mim pür	Mime pur	Mimik, jest anlatımının yeni bir biçimi (22)
Mit	Mythe	Efsane (4)
Mizansen	Misc en scène	Oyun düzeni (4) (22) (23); sahneleme (2)
Modül	Module	Parça (19)
Monolog	Monologue	Tekli konuşma (4); tekil konuşma (1); söyleni (23); tek yanlı konuşma (24)
Montaj	Montage	Takyap, kurgu (19)
Moral	Moral	İçgüdü, maneviyat (20)
Motif	Motif	Örge (4) (21)
Motivasyon	Motivation	İsteklendirme (19); güdülenme (5)
Müzikal	Musicale	Müzikli oyun (4)

N

Natürist tiyatro	Théâtre naturaliste	Dışavurumcu tiyatro (2)
Nihilizm	Nihilisme	Hiçlik (3)
Nosyon	Notion	Kavrayış (19)
Nüans	Nuance	Ayıntı (4); ince ayırım (19)

O

Opera	Opéra	Müzikli tiyatro oyunu (23)
Operet	Opérette	Eğlendirici müzikli oyun (23)

P

Pano	Panneau	Çerçevesiz gergi (4); levha (5) (24)
Pantomim	Pantomime	Sözsüz oyun (4) (23)
Parodi	Parodie	Gülünçleme (23)
Parter	Par terre	Sahnenin bulunduğu ilk kat ve burada bulunan koltuklar (23)

Pasaj	Passage	Geçiş (4)
Pastoral	Pastoral	Çobanlı, çobanlama (23)
Performans	Performance	Başarım (19); edimgücü (17)
Periyot	Période	Dönem, devir (12) (19)
Persiflaj	Persiflage	Alay, tersinleme (21) (22)
Personaj	Personnage	Kişi (24)
Perspektif	Perspective	Derinlik (8)
Pitoresk	Pittoresque	Göz alıcı, renkli (12) (19)
Piyes	Pièce	Tiyatro oyunu, tiyatro eseri (5)
Plâtfom	Plate-forme	Alan, yüksekçe yer (5)
Plâket	Plaque	Onurluk (16) (19)
Popülarite	Popularité	(Halkça) tutulma (19); herkesin tanıdığı (5)
Popüler	Populaire	(Halkça) tutulan, tutulmuş (19)
Pragmatizm	Pragmatisme	Faydacılık, yararçılık (19)
Prestij	Prestige	Saygınlık, itibar (19)
Prezantasyon	Présentation	Sunma, sunuş, gösterme; tanıştirma (19)
Prodüksiyon	Production	Yapım (19)
Profesyonel aktör	Acteur professionnel	Uğraştan oyuncu (4)
Profil	Profil	Görüntüş, görüntü (10) (19)
Projektör	Projecteur	Işıldak (24)
Projektör kolonu	Colonne pour projecteurs	Işıldak direği (4)
Program	Programme	Oyun izlencesi (4)
Projektör buşonu	Bouchon de projecteur	Işıldak kapağı (4)
Protagonist	Protagoniste	Kahraman (4); oyunun baş kişisi (22)
Prototip	Prototype	İlk örnek (11) (19)
Projeksiyon	Projection	İzdüşüm, (sahnedede) yansıtım (19)
Prömiyer	Première	İlk gösteri (19)

R

Ramp	Rampe	Sahne düzeninin izleyiciye en yakın kesimi (20) (23)
Rate	Raté	Yeteneksiz sanatçı (23)
Reel	Réel	Gerçek (19)
Reflektif	Réfléctif	Yansıtıcı (19)
Reflektör	Réflécteur	Aynalı ışıtacı (4)
Rejisör	Régisseur	Yönetmen (22) (23)
Repertuar	Répertoire	Oyunlar bütünü, oyun dizelgesi (4); oyun dağarcığı (1); dağarcık (2); dağar (4); oyun çizelgesi (22)
Repetitör	Répétiteur	Çalıştırıcı (4) (22)
Replik	Réplique	Son söz (20); soru-yanıt (4)

Resepsiyon	Réception	Kabul töreni (19)
Resitatif	Récitatif	Müzikli anlatı (4)
Retorik	Rhétorique	Konuşma sanatı, konuşma sanatı kuramı (1) (4)
Rezonans	Résonance, résonnance	Titreşim (22); tınlayış, yankılanış, ötüm (20)
Ritm / ritim	Rythme	Tartım (4); düzün (22); uyum (24)
Rittüel	Rituel	Ayinle ilgili (19); dinsel kutlama (1); dinsel tören (21)
Rüstik	Rustique	Köy evi ya da köy görünüşü veren dekor (23)

S

Senaryo	Scénario	Betikçe (21)
Sansür	Censure	Denetim (4); sıkıdenetim (21) (23)
Seans	Séance	Oturum (15) (19) (24); gösterim (23)
Seremoni	Cérémonie	Tören (5)
Simülasyon	Simulation	Benzetim (19)
Simülâtör	Simulateur	Benzetimlik (19)
Stil	Style	Biçem (20)
Sofistike	Sophistiqué	Felsefede: yanıltıcı; teknoloji anlamı: karmaşık aşağılayıcı anlamı için: bilmiş (7) (19)
Sorti	Sortie	Çıkış (19)
Soti	Sotie	Delî oyunu (1); delî oyuncu (21)
Spesifik	Spécifique	Çok özel, özellikli (19)
Suare	Soirée	Gece gösterisi (16); akşamlik (19); gece gösterisi (23)
Subret	Soubrette	Oda hizmetçisi kadın rolü (20); hizmetçi (1)
Suflör, suflöz	Souffleur, souffleuse	Fısıldayıcı (4); fısılayıcı (22)

Ş

Şanson	Chanson	Ezgi (1) (4) (22); şarkı (23)
Şantör	Chanteur	
Şantöz	Chanteuse	Ezgici kadın (4); kadın şarkıcı (23)
Şasi	Châssis	Hareketli pano (23)

T

Tablo	Tableau	Perde alt bölümü (5) (23); görü (22)
Tansiyon	Tension	Gerilim (2)
Teatral	Théâtral	Tiyatro oyununa benzer bir biçimde (23)
Tirad tirat	Tirade	Uzun konuşma (4) (22) (23)
Titir	Titre	San, ünvan (19) (23); Başlık (4); etiket (5)
Trajedi tragedya	Tragedie	Ağlatı, acıklı oyun (23)

Trup	Troupe	Tiyatro topluluğu (23)
Trük	Truc	Teknik hile ile yapılan düzen (23)
Tual	Toile	Gergi (4)
Tur	Tour	Dönüş (4)
Turne	Tournée	İş gezisi, dolaşı (20)

U

Uvertür	Ouverture	Başlangıç müziği (4)
---------	-----------	----------------------

V

Varyasyon	Variation	Çeşitleme (4)
Varyete	Variété	Eğlenceye yönelik gösteri, bir eğlendirici tiyatro biçimi (1)
Versiyon	Version	Biçimleme (7); nüsha (19)
Virtüöz	Vertueuse	Üstün oyuncu (4) (5); usta (24)
Vizyon	Vision	Gösterim (19)
Vodvil	Vaudeville	Taşlamaya dayanan ezgili oyun (4)

Conclusion

Beaucoup de mots empruntés du français présentent des difficultés soit orthographiques, soit phonétiques. Les différences entre le français et le turc sont plus ou moins sensibles. Par exemple le mot emprunté s'utilise en turc par l'orthographe turque qui cherche à sauvegarder la prononciation française, c'est-à-dire les sons de l'oral sont passés à la forme écrite. Chaque langue pour conserver son uniformité et sa richesse doit garder ses propres mots. Il est notable que dans cette liste qui peut s'élargir toujours, le turc a emprunté des mots dont le sens équivalent existe déjà en turc par des mots turcs. Nous pouvons bien utiliser les mots théâtraux proprement turcs au lieu de les emprunter.

Chaque mot s'emprunte pour une certaine nécessité. Si un mot emprunté a un emploi dans la langue dans laquelle il est adopté, il aura une orthographe et une prononciation propre à cette langue. Notre but est de « (...) contribuer à faire, et non pas à défaire, une langue » (Etiemble 1964: 313). Contre l'expansionnisme des mots étrangers, le turc doit garder sa spécificité linguistique. Le mot emprunté peut se considérer comme une perte culturelle et un danger tantôt visible, tantôt invisible pour le turc. Dans le domaine théâtral, le turc pour garder son enfreindement s'il a un équivalent avec une orthographe

et une prononciation propre doit garder son propre mot. D'où viennent la grandeur et la force d'une langue.

Notes

- (1) Çalışlar, A. (1993). *Tiyatro Kavramları Sözlüğü. (2. Baskı)*, İstanbul: Mitos Boyut.
- (2) Çalışlar, A. (1995). *Tiyatro Ansiklopedisi*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi
- (3) Korkmaz, Z. (1995). « Batı Kaynaklı Yabancı Kelimeler ve Dilimiz Üzerindeki Etkileri », *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, Sayı: 524, ss.843-858.
- (4) Özdemir, N. (1998). *Gösterim Terimleri Sözlüğü*. İstanbul: İnkılâp Yayınları.
- (5) TDK (1988). *Türk Dil Kurumu Türkçe Sözlük*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- (6) TDK (1995). « Yabancı Kelimelere Karşılıklar », *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, Sayı : 518, ss.154-155.
- (7) TDK (1995). « Yabancı Kelimelere Karşılıklar », *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, Sayı : 519, ss.229-230.
- (8) TDK (1995). « Yabancı Kelimelere Karşılıklar », *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, Sayı : 520, ss.357-358.
- (9) TDK (1995). « Yabancı Kelimelere Karşılıklar », *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, Sayı : 521, ss.464-465.
- (10) TDK (1995). « Yabancı Kelimelere Karşılıklar », *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, Sayı: 522, ss.654-655.
- (11) TDK (1995). « Yabancı Kelimelere Karşılıklar », *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, Sayı: 523, ss.791-792.
- (12) TDK (1995). « Yabancı Kelimelere Karşılıklar », *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, Sayı : 524, ss.905-906.
- (13) TDK (1995). « Yabancı Kelimelere Karşılıklar », *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, Sayı: 525, ss.982-985.
- (14) TDK (1995). « Yabancı Kelimelere Karşılıklar », *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, Sayı: 526, ss.1085-1087.

- (15) TDK (1995). « Yabancı Kelimelere Karşılıklar », Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi, Sayı : 527, ss.1214-1216.
- (16) TDK (1995). « Yabancı Kelimelere Karşılıklar », Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi, Sayı : 528, ss.1290-1291.
- (17) TDK(1996). « Batı Kaynaklı Sözcüklere Türkçe Karşılıklar Bulma yarkurulu Çalışmalarından Örnekler », *Çağdaş Türk Dili Dergisi*, Sayı : 99, cilt: IX, s.48.
- (18) TDK(1997). « Karşılıklar/Anımsatmalar», *Çağdaş Türk Dili Dergisi*, Sayı : 108, ss.21-22.
- (19) TDK (2002). *Yabancı Kelimelere Karşılıklar. (Genişletilmiş 2. Baskı)*, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- (20) Saraç, T. (1997). *Fransızca-Türkçe Sözlük. (Yedinci Basım)*, İstanbul : Adam Yayınları.
- (21) Nutku, Ö. (2001). *Dram Sanatı, Tiyatroya Giriş. (Dördüncü Basım)*, İstanbul: Kabalcı Yayınları.
- (22) Maralı, H. (1993). *Mimik-Rol Alıştırmaları ve Temel Tiyatro Bilgisi. (2. Baskı)*, İzmir: Sergi Yayınevi.
- (23) Püsküllüoğlu, A. (2003). *Türkçedeki Yabancı Sözcükler Sözlüğü*. Ankara: Arkadaş Yayınevi.
- (24) Öztaş, K. (Tarihsiz). *Est-ce à ou de § Türkçede Kullanılan Fransızca Sözcükler Sözlüğü*. Hitit Yayınevi.

Bibliographie

a) Ouvrages consultés

Etiemble, R. (1964). *Parlez-vous français ?* Paris: Gallimard.

Genç, H. N. (2005). *Uyumsuz Tiyatro Bağlamında Oyun Çözümleme Kuram ve Uygulamaları*. Samsun: Deniz Kültür Yayınları.

b) Autres livres

Aydın, M. (1996). « Günümüzde Dil Kirlenmesi », *Çağdaş Türk Dili Dergisi*, Sayı: 102/103, ss.25-27.

Aydoğdu, Ş. (2003). « L'impotence du Français En Tant Que Langue Etrangère –en Turquie et Dans Le Monde- », *Frankofoni Ortak Kitap* No: 15, pp.447-459.

- Demiray, K. (1973). *Batı Dilleri Sözcüklerine Karşılıklar Kılavuzu*. Türk Dili.
- Eren, H. (1995) « Yabancı Sözcüklerdeki Yanlışlıklar », *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, Sayı: 521, Mayıs, ss. 459-462.
- Ersoylu, H. (1993). « Türkiye Türkçesinin Çağdaş Problemleri 2 : Batı Kökenli Ön Eklerin Türk Dilinde Kelime Olarak Kullanılması », *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, Sayı: 497, ss. 326-333.
- Goosse ; A. (1991). *Le Bon Usage Grammaire Française*. Paris: Duculot.
- Özdemir, Z. A. (1996). « Dil Kirlenmesi », *Çağdaş Türk Dili Dergisi*, Sayı: 102/103, ss.28-30.
- Sunel, H.(1992). “Çağdaş Türkçede Yabancı Dillerin Etkisi”, *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, Sayı: 485, ss.951-960.
- Usta, İ. (1993). « Yabancılaşmanın Söz Dizimindeki Görüntüleri », *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, Sayı: 463, ss.56-63.
- Ünver, İ. (1991). « Yabancı Diller Etkisinden Kurtarılamayan Türkçemiz », *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, Sayı: 470, ss.77-79.
- Wagner, R.-L. (1970). *Les Vocabulaires Français*. Paris: Didier.